

Kartografia doceniona

Henryk Jacek Jezierski¹

W dniu 16 czerwca bieżącego roku Minister Środowiska Maciej Nowicki wręczył coroczne nagrody za szczególne osiągnięcia naukowo-badawcze w zakresie ochrony, kształtowania i użytkowania środowiska oraz jego zasobów.

Do nagrody mogą być zgłaszane wybitne osiągnięcia, mające cechy nowości i nowoczesności, wyróżniające się efektami naukowymi, gospodarczymi i społecznymi, a warunkiem zakwalifikowania pracy jest jej wdrożenie. Nagrody mogą być również przyznawane za całokształt działalności w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki wodnej, geologii, leśnictwa i ochrony przyrody, edukacji ekologicznej oraz za popularyzację tematyki ochrony środowiska. W tym roku wśród 6 nagrodzonych prac znalazły się dwie z zakresu geologii.

Nagrodę indywidualną za całokształt działalności naukowo-badawczej w dziedzinie geologii otrzymał

□ doc. dr hab. **Andrzej Ber**,

a nagrodę zespołową za *Mapę geologiczno-gospodarczą Polski w skali 1 : 50 000* zespół Państwowego Instytutu Geologicznego:

□ dr **Małgorzata Sikorska-Maykowska**,

□ dr **Tomasz Gliwicz**,

□ mgr **Paweł Lewandowski**,

□ mgr **Olimpia Kozłowska**,

□ dr **Ryszard Strzelecki**,

□ mgr **Sylwia Tarwid-Maciejowska**,

□ mgr **Iwona Walentek**.

Komisja przyznająca nagrody uznała, że zarówno dorobek Docenta Bera, szczególnie w zakresie Jego zasług dla realizacji programu kartografii seryjnej, a zwłaszcza *Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1 : 50 000*, zasługuje na uznanie, jak i *Mapa geologiczno-gospodarcza Polski*.

Laureatom oczywiście gratuluję, ale poświęcam im to *Mente et Malleo* nie tylko po to, aby poinformować środowisko geologiczne o nagrodach. Piszę ten tekst w przededniu 1. Polskiego Kongresu Geologicznego, organizowanego przez Polskie Towarzystwo Geologiczne w dniach 26–28 czerwca 2008 r. w Krakowie, i właśnie przed tym kongresem jako główny geolog kraju zastanawiam się,

w jakiej kondycji znajduje się polska geologia, co stanowi jej słabe, a co mocne strony. Słabościom poświęcę może jedno z przyszłych *Mente et Malleo*. A może wcześniej któryś z czytelników *Przeglądu Geologicznego* chciałby rozpocząć dyskusję na temat bolączek polskiej geologii? Serdecznie zapraszam do dyskusji na łamach tego pisma środowiska geologicznego.

Wracając jednak do osiągnięć geologii w Polsce, to aby nie cofać się do spektakularnych odkryć surowców mineralnych, np. miedzi, siarki czy węglowodorów na Bałtyku, za największe osiągnięcie ostatnich lat uważam pokrycie kraju seryjnymi mapami w skali 1 : 50 000 — szczegółową, geologiczno-gospodarczą i hydrogeologiczną. Tej nowoczesnej formy dokumentowania budowy geologicznej kraju, wykonywanej systematycznie od wielu lat według jednolitych zasad, mogą nam zazdrościć służby geologiczne innych krajów europejskich.

Na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku trudno mi było jako dyrektorowi Departamentu Geologii w Ministerstwie Środowiska wprowadzić do uruchamianych programów prac nad mapami seryjnymi warunek, aby były one przygotowywane i przedstawiane w systemie GIS. Pamiętam opór autorów map, którzy nie akceptowali unifikacji koniecznej w systemach informacyjnych i postulowali, aby mapa była absolutnie indywidualnym i autorskim dziełem badawczym. Myślę, że te dyskusje, zakończone jednak decyzją o zbudowaniu systemu informacji cyfrowej jako bazy danych map seryjnych, doprowadziły do tego, że dzisiaj mamy nowoczesny produkt, pozwalający wykorzystywać i przetwarzać wiedzę geologów, którzy wykonali poszczególne mapy. W te prace kartograficzne zaangażowani byli i są zarówno przedstawiciele polskiej służby geologicznej, czyli Państwowego Instytutu Geologicznego, jak i szerokie grono wykonawców z przedsiębiorstw geologicznych oraz ośrodków akademickich. Potrafiłszy stworzyć wieloletni program wykonywania map, w realizację którego zaangażowane były setki polskich geologów. Wszystkie te osoby mogą mieć dzisiaj poczucie, że stały się częścią największego, w mojej ocenie, osiągnięcia polskiej geologii przełomu XX i XXI wieku. Tak jak docent Ber i wyróżnieni Nagrodą Ministra Środowiska autorzy *Mapy geologiczno-gospodarczej Polski*, tak wszyscy wykonawcy map, wykonawcy prac terenowych, osoby cyfrujące mapy, koordynatorzy, koreferenci oraz pracownicy odpowiedzialni za sprawy organizacyjne mogą czuć satysfakcję z wykonanej pracy i zadowolenie z powodu docenienia ich wkładu w rozwój polskiej geologii.

¹Ministerstwo Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa